

WYMAGANIA EDUKACYJNE

z przyrody dla klas 4 szkoły podstawowej

PODSTAWY I ZASADY OCENIANIA

Wymagania edukacyjne zostały opracowane z uwzględnieniem:

- obowiązującej podstawy programowej kształcenia ogólnego;
- wymagań szczegółowych właściwych dla danego przedmiotu i klasy;
- specyfiki podręczników WSiP;
- zasady stopniowania trudności wymagań;
- potrzeby uwzględniania wiedzy, umiejętności praktycznych, samodzielności ucznia oraz jego możliwości psychofizycznych.

W przyrodzie szczególne znaczenie mają: obserwowanie, prowadzenie prostych doświadczeń, analiza wyników, formułowanie wniosków, posługiwanie się informacjami pochodzącymi z różnych źródeł oraz stosowanie wiedzy przyrodniczej w sytuacjach praktycznych. Aktualna podstawa programowa wyraźnie wskazuje m.in. na formułowanie problemów badawczych i hipotez, planowanie doświadczeń, rozróżnianie próby badawczej i kontrolnej oraz analizowanie wyników.

Ogólne kryteria ocen

Ocena niedostateczna – 1 Uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności koniecznych do dalszego kształcenia;
- nie rozpoznaje podstawowych pojęć i zjawisk;
- nie potrafi wykonać prostych poleceń nawet przy pomocy nauczyciela;
- nie podejmuje prób uzupełnienia podstawowych braków.

Ocena dopuszczająca – 2 Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa podstawowe elementy, organizmy, procesy i zjawiska;
- wymienia najważniejsze informacje;
- wykonuje proste zadania według instrukcji;
- korzysta z pomocy nauczyciela;
- posiada wiadomości i umiejętności niezbędne do kontynuowania nauki.

Ocena dostateczna – 3 Uczeń:

- opanował podstawowe wiadomości i umiejętności;
- opisuje podstawowe procesy i zjawiska;
- podaje przykłady;
- porządkuje i klasyfikuje informacje;
- wykonuje proste obserwacje i doświadczenia według instrukcji;
- wykorzystuje wiedzę w typowych sytuacjach.

Ocena dobra – 4 Uczeń:

- poprawnie wyjaśnia podstawowe zależności;
- porównuje, klasyfikuje i charakteryzuje;
- interpretuje proste ilustracje, schematy, tabele i wykresy;
- samodzielnie wykonuje typowe zadania;
- wykorzystuje wiedzę w praktyce;
- formułuje proste wnioski na podstawie obserwacji i doświadczeń.

Ocena bardzo dobra – 5 Uczeń:

- samodzielnie analizuje informacje;
- wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe;
- interpretuje dane przedstawione w różnych formach;
- samodzielnie planuje lub modyfikuje proste działania badawcze;
- formułuje poprawne i uzasadnione wnioski;
- stosuje wiedzę w nowych, ale typowych sytuacjach problemowych;
- sprawnie posługuje się terminologią przyrodniczą.

Ocena celująca – 6 Uczeń:

- twórczo i samodzielnie wykorzystuje wiedzę;
- rozwiązuje problemy nietypowe;
- łączy wiadomości z różnych działów;
- krytycznie analizuje informacje pochodzące z różnych źródeł;
- samodzielnie interpretuje dane i formułuje wnioski;
- potrafi uzasadnić własne stanowisko;
- podejmuje dodatkowe działania związane z rozwijaniem zainteresowań przyrodniczych
- wykorzystuje wiedzę do wyjaśniania zjawisk występujących w życiu codziennym.

Nowa podstawa przyrody podkreśla interdyscyplinarność przedmiotu, łączenie biologii, geografii, chemii i fizyki oraz rozwijanie m.in. krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów i kompetencji praktycznych.

I PÓŁROCZE

Rozdział 1. Poznajemy przyrodę i jej badanie

Dopuszczający – uczeń:

- wymienia podstawowe składniki przyrody;
- rozpoznaje elementy przyrody ożywionej i nieożywionej;
- wymienia podstawowe zmysły człowieka;
- rozpoznaje podstawowe przyrządy i pomoce przyrodnicze;
- zna podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji.

Dostateczny – uczeń:

- wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z przyrodą;
- opisuje sposoby poznawania przyrody;
- rozróżnia obserwację i doświadczenie;
- wymienia podstawowe źródła informacji przyrodniczych;
- określa zastosowanie wybranych przyrządów.

Dobry – uczeń:

- dobiera sposób poznawania przyrody do określonego problemu;
- samodzielnie posługuje się podstawowymi przyrządami;
- planuje prostą obserwację;
- zapisuje wyniki obserwacji;
- przestrzega zasad bezpiecznej pracy.

Bardzo dobry – uczeń:

- samodzielnie planuje prostą obserwację lub doświadczenie;

- analizuje uzyskane wyniki;
- formułuje wnioski;
- dobiera właściwe źródło informacji do postawionego pytania.

Celujący – uczeń:

- samodzielnie projektuje proste badanie przyrodnicze;
- krytycznie ocenia uzyskane informacje;
- wskazuje możliwe błędy obserwacji lub doświadczenia;
- proponuje sposób poprawy jakości badania.

Rozdział 2. Orientujemy się w otaczającym świecie

Dopuszczający:

- wymienia główne kierunki geograficzne;
- rozpoznaje podstawowe elementy planu i mapy;
- zna znaczenie podstawowych znaków kartograficznych.

Dostateczny:

- określa kierunki geograficzne;
- odczytuje proste informacje z planu i mapy;
- posługuje się legendą;
- rozpoznaje podstawowe rodzaje map.

Dobry:

- określa położenie obiektów względem siebie;
- korzysta z planu i mapy w prostych sytuacjach;
- interpretuje podstawowe symbole i skalę.

Bardzo dobry:

- samodzielnie odczytuje informacje z map;
- porównuje sposoby przedstawiania przestrzeni;
- rozwiązuje problemy wymagające wykorzystania mapy.

Celujący:

- samodzielnie interpretuje różne mapy;
- łączy informacje z mapy z innymi źródłami danych;
- tworzy prosty plan lub mapę określonego obszaru.

Rozdział 3. Poznajemy Ziemię i jej miejsce we Wszechświecie

Dopuszczający:

- rozpoznaje Ziemię, Księżyc i Słońce;
- wymienia podstawowe składniki Układu Słonecznego;
- rozpoznaje podstawowe następstwa ruchów Ziemi.

Dostateczny:

- opisuje podstawowe ruchy Ziemi;
- wyjaśnia następstwo dnia i nocy;

- wymienia pory roku;
- rozpoznaje podstawowe fazy Księżyca.

Dobry:

- wyjaśnia zależność między ruchem Ziemi a obserwowanymi zjawiskami;
- interpretuje proste schematy;
- wyjaśnia pozorną wędrówkę Słońca po niebie.

Bardzo dobry:

- analizuje schematy ruchów Ziemi;
- wyjaśnia przyczyny obserwowanych zmian;
- wykorzystuje modele do wyjaśniania zjawisk.

Celujący:

- samodzielnie interpretuje dane dotyczące ruchów Ziemi i ciał niebieskich;
- wyjaśnia złożone zależności między obserwacjami a ruchem Ziemi.

II PÓLROCZE

Rozdział 4. Poznajemy pogodę i klimat

Dopuszczający:

- wymienia podstawowe składniki pogody;
- rozpoznaje podstawowe przyrządy meteorologiczne;
- odczytuje temperaturę.

Dostateczny:

- opisuje składniki pogody;
- wyjaśnia zastosowanie podstawowych przyrządów;
- odczytuje proste dane pogodowe;
- rozpoznaje podstawowe rodzaje chmur i opadów.

Dobry:

- analizuje prostą prognozę pogody;
- wykonuje pomiary;
- przedstawia wyniki obserwacji w prostej formie graficznej;
- wyjaśnia zależności między składnikami pogody.

Bardzo dobry:

- interpretuje dane pogodowe;
- porównuje pogodę w różnych dniach;
- formułuje wnioski na podstawie obserwacji.

Celujący:

- samodzielnie prowadzi krótkoterminowe obserwacje pogody;
- analizuje zależności między różnymi składnikami pogody;

- krytycznie ocenia prostą prognozę pogody.

Rozdział 5. Poznajemy substancje i ich przemiany

Dopuszczający:

- rozpoznaje podstawowe stany skupienia;
- podaje przykłady substancji występujących w otoczeniu;
- rozpoznaje podstawowe przemiany fizyczne.

Dostateczny:

- opisuje właściwości wybranych substancji;
- rozróżnia ciało stałe, ciecz i gaz;
- podaje przykłady zmian stanów skupienia.

Dobry:

- wyjaśnia zmiany stanów skupienia;
- porównuje właściwości różnych substancji;
- wykonuje proste doświadczenia.

Bardzo dobry:

- analizuje wyniki doświadczeń;
- wyjaśnia obserwowane przemiany;
- przewiduje wynik prostego doświadczenia.

Celujący:

- samodzielnie projektuje proste doświadczenie;
- interpretuje wyniki i wskazuje zastosowanie poznanych właściwości substancji w życiu codziennym.

Rozdział 6. Poznajemy organizmy i ich środowisko

Dopuszczający:

- rozpoznaje podstawowe grupy organizmów;
- wymienia podstawowe czynności życiowe;
- wskazuje organizmy występujące w najbliższym otoczeniu.

Dostateczny:

- opisuje podstawowe cechy organizmów;
- podaje przykłady zależności między organizmem a środowiskiem;
- rozpoznaje podstawowe siedliska.

Dobry:

- porównuje organizmy;
- wyjaśnia podstawowe przystosowania do środowiska;
- opisuje zależności między organizmami.

Bardzo dobry:

- analizuje zależności między organizmem a środowiskiem;
- interpretuje proste sieci zależności;
- formułuje wnioski na podstawie obserwacji terenowych.

Celujący:

- samodzielnie analizuje lokalne środowisko przyrodnicze;
- wskazuje zagrożenia i proponuje sposoby ochrony jego elementów.

Rozdział 7. Człowiek i środowisko

Dopuszczający:

- wymienia podstawowe potrzeby człowieka;
- wskazuje przykłady wpływu człowieka na środowisko.

Dostateczny:

- opisuje pozytywne i negatywne skutki działalności człowieka;
- podaje przykłady działań proekologicznych.

Dobry:

- wyjaśnia zależności między działalnością człowieka a stanem środowiska;
- proponuje działania ograniczające negatywny wpływ człowieka.

Bardzo dobry:

- analizuje konkretny problem środowiskowy;
- ocenia skuteczność proponowanych działań;
- uzasadnia własne stanowisko.

Celujący:

- samodzielnie przygotowuje propozycję działań na rzecz ochrony lokalnego środowiska;
- wykorzystuje informacje z różnych źródeł i przedstawia je w uporządkowanej formie.

ZASADY DOSTOSOWANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Wymagania edukacyjne należy dostosowywać do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, zgodnie z posiadaną przez szkołę dokumentacją dotyczącą pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Dostosowanie wymagań oznacza dostosowanie sposobu osiągania i sprawdzania wymaganych wiadomości i umiejętności.

Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią arytmetyczną. Przy jej ustalaniu nauczyciel bierze pod uwagę stopień opanowania wiadomości i umiejętności przewidzianych dla danego etapu, a także samodzielność ucznia, umiejętność zastosowania wiedzy, analizowania informacji i wyciągania wniosków.

Szczególne znaczenie w naukach przyrodniczych mają zadania wymagające **rozumowania i zastosowania wiedzy**, a nie wyłącznie odtwarzania definicji.